

FarmProfit

Ekonomický software pro zemědělce

www.farmprofit.cz

Stručný návod k použití softwaru FarmProfit

Výkrm prasat

31. 1. 2014

Výzkumný ústav živočišné výroby, v.v.i.

Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i.

Přátelství 815

104 00 Praha Uhřetěves

Česká republika

<http://www.vuzv.cz>

Ing. Jan Syruček, Ph.D.

tel.: +420 267 009 529

e-mail: syrucek.jan@vuzv.cz

Popis jednotlivých položek kalkulačního vzorce – údaje se vkládají v Kč na kus za celou dobu výkrmu

1. Základní údaje ke zvolené kalkulaci

- a. *Název kalkulace* – vkládá se název kalkulace či komentář pro jednodušší budoucí orientaci při uložení více výpočtů (např.: plán, optimistická varianta, ...).
- b. *Nastavení kalkulačního výpočtu* – osoby, které jsou plátcí DPH, budou provádět výpočet bez DPH a osoby, které nejsou plátcí DPH, volí možnost kalkulace s DPH.
- c. *Sledované období* – volí se požadované období kalkulace nebo plánované období – slouží k načtení přednastavených hodnot za časový úsek, ale kalkulační data se vždy vkládají za celou dobu výkrmu.

2. Charakteristika výrobního procesu

- a. *Užitkovost* – uživatel volí, zda je užitkovost nízká, střední, vysoká nebo velmi vysoká. Volba ovlivní zejména načtení průměrných denních přírůstků hmotnosti, kde se předpokládá s větší užitkovostí, také větší denní přírůstky hmotnosti a tím pádem také kratší doba výkrmu. Jednotlivým užitkovostem odpovídají následující přírůstky:
  - Užitkovost nízká – denní přírůstky hmotnosti 700 g
  - Užitkovost střední – denní přírůstky hmotnosti 740 g
  - Užitkovost vysoká – denní přírůstky hmotnosti 780 g
  - Užitkovost velmi vysoká – denní přírůstky hmotnosti 820 g
- b. *Selata* – volí se, zda jsou selata pořízena nákupem (nákup) nebo zda jsou převedena z vlastního chovu (vlastní produkce). V obou případech se následně kalkulují variabilní náklady na pořízení selat.
- c. *Prodej* – je nabídnuta možnost prodeje (zpeněžení) v živém na základě živé hmotnosti kusu nebo po porážce (tzv. v mase) na základě jatečné hmotnosti (JUT).
- d. *Jatečná výtěžnost* – v procentech zadaná jatečná výtěžnost představuje podíl vytěženého masa (hmotnosti JUT) z živé hmotnosti zvířete před poražením. Vkládá se pouze při volbě prodeje po porážce, kdy se vkládá i hmotnost jatečně upraveného těla.

- e. *Ztráty* – v procentech představují všechna uhynulá prasata z počtu nastájených v průběhu celého výkrmu.
- f. *Počet pracovních hodin na zvíře a rok* – vkládá se pouze v případě kalkulace pracovních nákladů přes počet hodin a mzdovou sazbu za hodinu (Kč/hod.). Hodnota je závislá na způsobu výkrmu, volbě užitkovosti a stupni mechanizace.
- g. *Hmotnost při začátku výkrmu* – v kilogramech hmotnost zvířat při zařazení do výkrmu.
- h. *Hmotnost pro kalkulaci* – hmotnost na konci výkrmu, kdy je vykrmené zvíře prodáno (slouží ke stanovení tržeb). Jedná se o hmotnost jatečně upraveného těla (JUT) nebo o živou hmotnost (zpeněžování v živém) vkládanou v kilogramech se zohledněním srážky na nakrmenost.
- i. *Hmotnost při ukončení výkrmu (při prodeji)* – hmotnost na konci výkrmu, kdy je vykrmené zvíře prodáno uváděná softwarem vždy v kilogramech živé hmotnosti.
- j. *Hmotnost uhynulých zvířat* – průměrná hmotnost uhynulých zvířat, která byla vyřazena z výkrmu.
- k. *Denní přírůstky* – uživatel vkládá denní přírůstky hmotnosti prasat ve výkrmu v gramech v průměru na kus.
- l. *Využití kapacity stáje* – procentní využití objemu stáje (stájových míst). Podle zadaného procentního využití kapacity stáje se vypočítá počet turnusů na stájové místo a rok.
- m. *Využití krmiv* – jedná se v kilogramech o spotřebu krmiv na vytvoření jednoho kilogramu živé hmotnosti prasete. Např. zvolíme využití krmiv 2,5 při absolutním přírůstku 100 kg na kus, poté odpovídá celková potřeba krmiv 250 kg na jedno vykrmované prase (údaje se přepíší do variabilních nákladů na krmiva).
- n. *Přírůstek na kus* – absolutní přírůstek hmotnosti stanovený softwarem v průběhu celého výkrmu v kilogramech určený rozdílem mezi hmotností na počátku výkrmu a porážkovou (živou) hmotností se zohledněním ztrát.
- o. *Doba výkrmu* – software určí délku výkrmu prasat ve dnech sám na základě uživatelem definované porážkové hmotnosti, hmotnosti na začátku výkrmu a denních přírůstků hmotnosti za dobu výkrmu.
- p. *Počet turnusů* – softwarem vypočítaný počet turnusů vyjadřuje počet obrátek za rok, tj. kolikrát za rok je možno na jednom stájovém místě vykrmit jedno prase. Je závislé na délce jednoho výkrmu a využití kapacity stáje.

3. Ceny

- a. *Základní cena selat* – vkládá se hmotnost nakoupených (pořízených z vlastního chovu) selat v kilogramech a nákupní cena (vlastní ocenění) v Kč za jeden kus.
- b. *Cena prasat* – prodejní cena prasete v Kč za jeden kilogram. Při zadávání je nutné zohlednit třídu (SEUROP) a volbu zpeněžování. Cena se promítá do tržeb za prodané prase.

4. Tržby a výnosy

- a. *Tržby* – vypočítávají se tržby za poražené prase na základě dříve zadané hmotnosti v kilogramech a ceně v Kč za kilogram se zohledněním způsobu zpeněžování. Uživatel může snížit tržby pomocí dodatečných nákladů spojených s prodejem. V těchto

tržbách se také zohlední ztráty (podíl zvířat uhynulých v průběhu výkrmu z počtu nastájených).

- b. *Statková hnojiva* – možnost volby vlastního ocenění (hodnota pro celou část) nebo propočtem přes obsah živin. Propočet předpokládá podrobnější vkládání dat dle druhu statkových hnojiv - kejda, hnůj z hluboké podestýlky, tuhý hnůj/močůvka.
- c. *Celkové výnosy* – k tržbám za jatečné prase je připočteno ocenění statkových hnojiv a uživatel může vložit ostatní tržby v Kč na kus.

5. Variabilní náklady

- a. *Náklady na selata* – náklady na zařazené sele do výkrmu se vypočítají z hmotnosti a ceny za kilogram zadané dřive. Uživatel může vkládat ocenění v Kč za jeden kilogram při odchylce hmotnosti. Odchylka hmotnosti je rozdílem mezi hmotností na začátku výkrmu (charakteristika výrobního procesu) a skutečnou hmotností při pořizování vloženou u ceny za sele. Je možno vložit speciální příplatek za jakost (skupinu) vyjádřený na jedno nakupované sele a celkové náklady na sele se dají také ovlivnit definováním dalších výdajů spojených s prodejem (očkování, doprava, poplatky za zprostředkování, aj.).
- b. *Náklady na krmiva* – celková potřeba krmiv v kilogramech na jedno vykrmované prase je softwarem vypočítaná na základě absolutního přírůstku a využití krmiv. Uživatel volí z nabídky suché krmení nebo vlhké krmení. Při suchém krmení mohou být zadány maximálně 3 druhy směrů jako fáze krmení, kde se definují podíly jednotlivých fází a pro každou fázi zvlášť se poté stanovují podíly jednotlivých komponent v dané fázi a jejich cena. Při vlhkém krmení může být do výpočtu celkové krmné dávky zahrnuto až 9 jednotlivých krmiv (2 uživatelem definované) podle podílu na krmné dávce a obsahu sušiny. Vypočítává se celková spotřeba krmiv na kus a vkládá se cena jednotlivých složek v Kč na kg čerstvé hmoty. V posledním řádku krmiv se sloupec „Podíl v krmné směsi“ vypočítá vždy tak, aby výsledná suma činila 100 %. Zvlášť se vkládá ocenění šrotů (v Kč za kilogram). Výsledkem propočtu je cena jednoho kilogramu krmné směsi, která je násobena potřebou krmiv pro jedno prase.
- c. *Veterinární výkony* – vedle veterinárních výkonů je nutno v této položce též zohlednit náklady na léky, na čištění a desinfekci uváděné v Kč na jedno zvíře.
- d. *Podestýlka* – uživatel může kalkulovat náklady na podestýlku propočtem přes množství podestýlky (t/kus) a cenu v Kč za tunu.
- e. *Energie, PHM, voda* - tyto náklady vkládané celkově v Kč na kus jsou výrazně ovlivněny systémem ustájení, větráním a technickou úrovní.
- f. *Údržba a opravy strojů a techniky* – v této nákladové položce stanovené souhrnně na kus jsou zahrnuty zejména výdaje na opravy nebo náhradní díly na ustájení, větrání, klimatizaci, variabilní náklady na krmení a odklizení hnoje.
- g. *Mzdové náklady pro pomocné pracovní síly* – pokud uživatel využívá ve svém podniku sezónní pracovníky, poté může využít pro tyto pracovní síly zde uvedený modul. Pro propočet těchto nákladů se musí vložit počet hodin práce sezónních pracovníků a výše mzdy v Kč za hodinu. Počet hodin potřebných pro jedno vykrmované prase je uveden v charakteristice výrobního procesu a rozdělí se mezi tyto pomocné pracovní síly, vlastní stálé zaměstnance a event. pro vlastní práci (kalkulační náklady na faktory).

- h. Ostatní služby* – placené služby, které jsou prováděny externím dodavatelem (například čištění stáje externí společností).
- i. Poplatky, příspěvky a pojištění* – zde se uvádí náklady, svojí povahou variabilní v Kč na kus - pojištění nebezpečných nákaz zvířat, pojištění na pokles výnosů nebo přerušeni výroby, různé poplatky (kontrola užitkovosti), členské příspěvky chovatelským svazům, poradenství, aj.
- j. Ostatní variabilní náklady* – případné další variabilní náklady, které nebyly dosud zohledněny, mohou být zadány zde v Kč na kus
- k. Variabilní náklady celkem* – software stanoví veškeré variabilní náklady součtem výše uvedených položek.

6. Příspěvek na úhradu a dotace

- a. Příspěvek na úhradu* - výše příspěvku na úhradu stanovená softwarem jako rozdíl mezi výnosy a sumou variabilních nákladů určená na úhradu nákladů fixních.
- b. Ostatní výnosy a dotace* – vkládají se veškeré dotace, které souvisí s výkrmem v Kč na jeden kus a je možno vložit ostatní (nepeněžní) výnosy, které nebyly dosud započítány. Pokud se nebudou vkládat žádné dotace, software na tuto skutečnost upozorní červeným textem u položky zisk „bez dotací (prémii)“.
- c. Příspěvek na úhradu včetně ostatních výnosů a dotací* – pro možnost sledování vlivu dotací je níže uvedený příspěvek na úhradu včetně zadaných dotací a ostatních výnosů.
- d. Ukazatele úspěšnosti produkce* – pro posouzení úspěšnosti produkce je softwarem určen příspěvek na úhradu na kg jatečné hmotnosti, příspěvek na úhradu na krmný den a příspěvek na úhradu na jedno stájové místo. Při výpočtu se vychází z příspěvku na úhradu včetně dotací, z hmotnosti pro kalkulaci, z délky výkrmu a z počtu turnusů. Příspěvek na úhradu na krmný den umožňuje srovnání různých variant při zohlednění faktoru času. V této části též aplikace stanoví potřebnou výši oběžného kapitálu. Oběžný kapitál je výše peněžních prostředků, která by v podniku měla být k dispozici pro úhradu variabilních nákladů. Softwarem je tato výše stanovena jako celkové náklady na nakoupené sele a ze zbývajících variabilních nákladů polovina.

7. Fixní náklady

- a. Odpisy budov a technického zařízení* – pokud zvolí uživatel v této položce možnost propočtu, tak nejprve vyčíslí celkovou částku investic na budovy a zařízení v Kč na kus. Poté určí, jaký podíl připadá na budovy a stavby. V následující tabulce se vymezí, jaký podíl je financován z vlastních prostředků (zbytek cizí financování) a jak dlouho se majetek odepisuje (počet let odpisů budov a staveb a technického zařízení). K výši odpisů se v této části ještě připočítávají náklady na údržbu a pojištění budov (% z celkové investice) a cena cizího kapitálu (% úroky cizích investic z poloviny cizích prostředků). V této části se vyčísluje, i když se nepřepisuje do této kalkulační položky, také cena vlastního kapitálu (% ocenění vlastních investic z poloviny vlastních prostředků = kalkulační náklady na faktory). Odpisy jsou přes počet obrátek (počet turnusů) vztáhnuty na jedno vykrmané zvíře. Přes počet obrátek jsou stejným způsobem vyčísleny také úroky z vlastního vloženého kapitálu (kalkulační náklady na faktory).

- b. *Nájem za stavby* – uvádí se náklady v Kč za kus v případě dodatečného pronájmu budov (stáje).
- c. *Mzdové náklady na stálé zaměstnance* – při volbě „výpočet nákladů na mzdy“ se vkládá výše hrubých mezd, odvodů (ZP a SP) a ostatních nákladů (DPP, DPČ) v Kč na kus. Když se využívá propočtení přes počet hodin a sazbu na hodinu, pak se k zadanému počtu hodin (charakteristika výrobního procesu, event. sezónní pracovníci) vloží hodinová sazba v Kč na hodinu práce pro stálé zaměstnance. Tato volba umožňuje též ocenit sazbou neplacenou práci (kalkulační náklady na faktory). Zde se počet hodin dopočítá automaticky. Celková suma mzdových nákladů je podobně jako v případě odpisů vyjádřena přes obrátkovost na jedno vykrmované prase.
- d. *Ostatní fixní náklady a režie* – nákladové položky, které nebyly započítány dříve (např. náklady na provoz osobního auta, telefon, aj.) vypočítané na kus.

8. Zisk a ekonomický zisk

- a. *Zisk* – rozdíl mezi výnosy včetně dotací a veškerými náklady (variabilními a fixními). Zisk je stanoven softwarem v Kč na jedno prase ve výkrmu.
- b. *Kalkulační náklady na faktory* – vyjadřují ocenění vlastního přínosu do podnikání. Úroky z vlastních investic jsou vykalkulovány v části odpisů a vlastní mzdy jsou převzaty z části mzdových nákladů. Zde se vkládá pouze procentní ocenění vlastního oběžného kapitálu, jehož výše je převzata z části ukazatele úspěšnosti produkce.
- c. *Ekonomický zisk na kus* – Výše zisku na kus, která zohlední kalkulační náklady na faktory. Dříve uvedený zisk je snížen o hodnotu kalkulačních nákladů na faktory.
- d. *Ekonomický zisk na kg jatečné hmotnosti* – Ekonomický zisk uvedený výše je zde vztáhnout k jednomu kilogramu jatečné hmotnosti zvířete.

9. Úplné náklady a bod zvratu

- a. *Úplné náklady na kus* – softwarem určeny veškeré náklady za dobu výkrmu jednoho prasete. Zahrnují variabilní náklady, fixní náklady a kalkulační náklady na faktory vyjádřeny na jeden kus. Položka představuje celkovou potřebu finančních prostředků na jedno vykrmované prase za dobu výkrmu.
- b. *Úplné náklady na kg jatečné hmotnosti* – úplné náklady na kus jsou zde vyjádřeny na kilogram jatečné hmotnosti. Pro zjišťování efektivity výkrmu je vhodné jejich srovnání s prodejní cenou za kilogram.
- c. *Výnos (zisk) na pracovní hodinu neplacených stálých pracovníků* – ukazatel produktivity práce vyjadřuje jaký je zisk a mzdové náklady ve vztahu k počtu hodin pro ocenění vlastní práce.
- d. *Výnos (zisk) na hodinu pracovního času* – ukazatel produktivity práce vyjadřuje, jaký je zisk a mzdové náklady ve vztahu k celkovému počtu pracovních hodin na kus.
- e. *Cena nutná k úhradě úplných nákladů* – vyjadřuje bod zvratu, neboli cenu (v Kč za kg jatečné hmotnosti), která je potřebná, aby z výše tržeb byly zaplacené (uhrazeny) veškeré náklady, tj. variabilní, fixní i kalkulační náklady na faktory. Cena vyšší znamená ziskovost výkrmu a cena nižší než softwarem navržená značí ztrátu ve výkrmu. Je vhodné porovnávat cenu se skutečnou realizační cenou.

V případě jakýchkoliv nejasností, dotazů a námětů nás neváhejte kontaktovat!

Ing. Jan Syrůček, Ph.D.

Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i.

Přátelství 815

104 00 Praha Uhřetěves

Česká republika

tel.: +420 267 009 529

e-mail: syrucek.jan@vuzv.cz